

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko konča „Rodoljub“ svoj IX. letnik. Veliko je število njegovih sovražnikov, a vzliče temu ni opešal. Preklinjali so ga z lece, celo kradli so ga, a vkljub temu mu je stal zavedni, napredno misleči slovenski kmet zvest, dobro vedoč, da mu je „Rodoljub“ resničen prijatelj.

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli, da se je list razširil, ki so mu dopisovali, bili nanj naročeni, ali mu pridobivali naročnikov. Pričakujemo, da nam ostanejo tudi v novem letu zvesti vsi dosednji prijatelji. Marsikomu gre sicer tesna za naročnino, ali tiste kraje, ki jih izda za „Rodoljuba“, niso proč vrženi. Dandanes mora vsak človek časopise brati, da ve, kaj se godi po svetu, zlasti pa je slovenskemu kmetu treba lista, saj vendar čuti, kako ga izsesavajo različne pijavke.

Kakršnen je bil „Rodoljub“ v preteklih letih, tak ostane tudi v prihodnje. Zvest bo svojim načelom in delal bo z vnašmo na to, da se slovenski kmet odvadi vtepene mu pasje pokorščine do različnih ljudi, ki ga hočejo vladati sebi v korist, kmetu pa na propad. Stoj na svojih nogah, slovenski kmet, izобрази se in ne daj se za norca imeti in dobro se ti bo godilo!

„Rodoljub“ izhaja prvo in tretjo soboto vsakega meseca in velja za celo leto 80 kr., za pol leta 50 kr.

Somišljeniki! Agitirajte mej ljudstvom za „Rodoljuba“. Če bo v vsaki vasi na Kranjskem le en naročnik, se bodo razmere hitro zboljšale.

Prosimo vse dosedanje in tudi nove naročnike, naj čim prej dopošljejo naročnino ter želimo vsem naročnikom in bralcem, vsem prijateljem pa tudi sovražnikom vesele božične praznike in srečno novo leto.

Bog in narod!

Uredništvo in upravništvo.

Amerika — Vestfalen!

Najžalostnejši pogled je ta, ako gledaš na železniških postajah fante, dekleta s kovčekom ustopiti v vagone in v žalostnih obrazih odpotujočih vidiš, da ti daleč kam iz domovine gredo. Ta ali oni lahkomisljen fant se je opijanil in vriska, ali drugi gledajo resnobno pred se, jemljejo žalostno slovo. Ko se vlak odpelje, vidi se, kako si hočejo pogledi odhajajočih se enkrat v spomin vtisniti domače kraje, in kako očesa rosijo in ustne žalostno »z Bogom« šepetajo. In potem

vozi vlak dalje, daleč in potem ostajajo kje na kopnem, ali pa še morajo najprej čez široko morje. Vsak teden to lahko na Slovenskem gledamo.

Tako lepo je to slovensko domovje! Z vsemi silami se ga naš človek drži in če ga zapusti, ga morajo velike sile k temu primorati. In zapuščajo domovino vsako leto in večinoma naši kmetijski ljudje. Odstotki izseljencev so velikanski. 100 tisoč Slovencev je zdaj vsako leto v tujini, bodi v Ameriki ali v pruskih premogokopih, ali v gorenje štajerskih, ali v tovarnah drugih tujih krajev.

Ako prosti delavec domovino zapusti, mora življenje v njej že tako biti, da našega človeka življenske razmere (Anglež jih zove: standard of life, Nemec: Lebenshaltung) v domovini ne najdejo zadostila, da je tudi za najmanjše potrebe življenje neznosno. Spomini mladosti, vse mogoče moči držijo človeka na kraje, kjer se je rodil, kjer je zrastel, še močnejše pa človeka, ki si je že ženo vzel in ima za otroke skrbeti. Življenske razmere morajo v naši domovini že pod ono mero siliti, v kateri je naš človek do slednjih 20 let še živel, če ga toliko za potni les prime, torej tako slabe, da ni več prestati boja in kruha in ono, kar je temu navadnemu bitju potrebno. Tu se ne more govoriti o tem, da večji zaslužki v tujini naše ljudi vabijo v tuje kraje, da je le želja po večji sreči odgonitelj teh ljudi; izselitev toliko tisoč iz tako malega naroda, kakor je naš, zamore le v tem svoj vzrok imeti, da življenske razmere (standard of life) tiščijo ljudi proti meji, da ljudstvo ne more več boja za biti ali ne prestati, če neče telesno in duševno popolnoma propasti. Naši ljudje ne hodijo v Ameriko, da se tam kot kmetje naselijo, za to ni denarja; zadolžijo se, da dobijo za potovanje denar in v Ameriki vstopijo v fabriko, ali v rudokope. Le redki si prislužijo kaj denarja s kuhanjem za delavce. V Vestfalen in na Gor. Štajersko hodijo oni, ki denarja za potovanje v Ameriko ne zamorejo. Če se to vse premisli, potem je odhod naših ljudi in v tako velikih množinah še žalostnejši. Fablični in knapski delavci postanejo. Zgubljeni so večinoma za delo v domovini. Kdor je enkrat v tem delu bil, je zgubil spretnosti za kmeta. Tudi ne hodi drugače nazaj, če ga ne pritisne najhujša beda. Svojih novih življenskih razmer ne zapušča brez sile, sramota se mu zdi, da bi zopet postal navaden poljski delavec. Oni pa, ki je oženjen zapustil svojo kmetijo, je tudi v Ameriki slekel kmeta, redkokrat se zopet privadi prejšnjemu kmetškemu delu in življenju, ki se suče v vse drugačnih razmerah. Iz raznih krajev dobivamo domu

mlade starce, dobimo domu na stotine pohabljenih revežev na rejo iz ubožnih kas naših občin in dosti jih tudi nam Amerika nazaj pošlje takih kmetov, ki ne morejo več hoditi za plugom, ki iščejo lagljega zaslužka s krčmarjenjem in trgovanjem. Veliko naših kmetov pa gre zopet, domu prišedši, nazaj v Ameriko ali drugam, a dosti jih tam ostane.

Slovenci smo plodoviti ljudje. Osem otrok je navadno število kmetške familije. Torej bi kdo dejal: naj le grejo, imajo doma ostali več posestva, več kruha in saj se jih vsaki dan dosti rodi. Vsak, kdor v Ameriko gre, vzame sabo najmanj 200 gld. 50 tisoč jih je vsako leto naših v Ameriki. To je dosti denarja, ki ga naša kmetija plača. Veliko istega se nikdar ne vrne več. Nekaj pride denarja od tam. Malo se ž njim dolgov plača, ker žene otroci, doma ne obdelujejo dosti zemljišča ampak dosti denarja za sebe potrosijo. Fantje v tujih evropskih premogokopih nič ne prinesejo domu, če se vrnejo. To dobro tedaj ni v gospodarstvu vsega naroda šteti. Jedinio je, da se v tujini nekaj tisoč in recimo veliko tisoč naših boljše redi, ker več mesa dobi. Ali to ni korist, ker po večjem jim vzame delo tujine ves možeg, hromi pride ta ali oni domu. Ali delavske najboljše moči niso doma, obdelanje domače zemlje veliko škodo trpi.

Zdaj imaš več prostora, zdaj tudi lahko zemljišča kupuješ, ali sam jih ne moreš obdelati in tvoji otroci že komaj čakajo, da ti tudi odidejo razun jednega kateremu daš zadolženo zemljišče. Ne polovica se doma ne rodi, kar jih smrt najde v tujini. In najboljši ljudje ne zaplodujejo domače reje ljudi. Z mašinami ne moreš delati v povečjem hribovskem svetu, človeških moči nimaš. Torej zdaj imaš dosti prostora! Kar moreš, pošlješ v latinske šole. »Gospod« naj bo. Jih boš že skoraj toliko v vseh vrstah tega latinskega kruha imel, da ne boš vedel, kako se bodo ti gospodje redili. Ti, kmet, jim po večjem rejo dati moraš. In kar neče v Ameriko, sili iz kmetije v naša mesta. Ta mesta živijo tudi od kmetije. In zemlja naša nima več prejšnjih vinogradov, ne host, ona je po vednem izseljevanju oslabela. Krompir, pesa jemlje neznansko veliko snovi iz nje in kar kmet prodaš, pride v velika mesta in gnoj tudi tam ostane, se razliva v reke, morje.

Slovenski človek, tu imaš nekaj načrta našega gospodarstva! Za tujino izrejaš svoje otroke in to za najtežavnejša dela premogokopov in fabrik. Stane te otrok, predno je za izseljevanje dober, le kakih 1000 gld. Odtrgaš si jih od ust, tuji ljudje si pa iz mozga tvojih sinov pripravljajo velika premoženja. To je grenko. In

tvoje hčere velika, tuja mesta požirajo, tudi Amerika jih je dobila precej. To je tako naše svetovno gospodarstvo, ki milijonarje dela sredi milijonov revežev, delavskih sužnjev. Neomikani, nešolani narodi postavljajo bataljone teh sužnjev in te bataljone meče to novodobno gospodarstvo po vsem svetu. Če jezik tujine, ki jih ravno rabi, razumejo, ali ne, na to ne pride, štejejo le kot »roke«. Doma seveda tudi le kot roke štejemo. Kdo si s temi Slovenci glavo beli? Nekaj kazenskih uradnikov, nekaj žendarmov in posebno farovž pri dobri volji ohranjen in ta majhen slovenski svet je pacificiran! Na večjo davčno moč teh ljudi ne pride, ta ne šteje v gospodarstvu države. Čim več se srednji, omikanejši domoljubni stanovi tega majhnega naroda v gospodarstvu po novodobnih feudalcih uničijo, tem bolje; masa mora potem ven na tuje in tam je že v pravih rokah. Da se še to malo intelligence zatre in posvetni vodilni ljudje posvetne omike skoraj pridejo na mrtvaški oder, pomaga se snovati klavnico, škofove zavode za boljšo mladino. In tam na Slov. Štajerju, tam ob bregovih Adrije ne vidijo ljudje, kako »rudeča nemška zemlja« slovensko kri pije, ne vidijo nič, kaj se na kolodvorih vsaki dan dogaja! »Sveti misijonski križ«, ti si naša otedba, v tebe zaupamo; dokler mi živimo bo že še šlo; za nami pa naj pride potop! — S. K.

Luteranska dôba na Slovenskem.

(Konec.)

Tekom let se je luteranska vera udomačila, bila je razumljiva narodu in tako je postala v narodu precejšnja moč. Ali najmočnejši ljudje, plemenitaši in meščani, so bili premehki in deželni knezi so začetkoma 17. stoletja bili že toliko trdni, da so lahko strožje postopali. V zadnjih pojemajih tega luteranskega gibanja (1630 do 1660) kažejo posebno ženske stanovitnosti. Vkljub vsemu preganjanju ne odnehajo. Skrivalo so še dolgo luteranske duhovnike po gradovih, po meščanskih ter kmečkih hišah. Škof Tomaž Hren je dosti teh žensk dal zapreti ter jih tam pri vodi in kruhu držal. Še leta 1642. niso teh žensk spokorili. L. 1666. je bil zadnji luteranski plemenitaš, Krištof Jankovič v Hmelniški grajščini na Dolenjskem, ko je že umiral, spreobrnjen h katoliški veri.

»To je bila zlata doba slovenske zgodovine«, piše Terdina v svoji zgodovini slovenskega naroda. »Noben čas naše zgodovine se ne more 16. stoletju na stran postaviti. V vseh obzirih je dosegel takrat naš narod visokost, kakršne ne prej, ne pozneje. V 17. stoletju v vseh obzirih zopet zapada.« —

Iz tega se vidi, koliko je katoliška cerkev storila v prid slovenskega naroda. Njeni današnji duhovniki upijejo, da je ona rešila narod pogina. Danes je naš narod najskromnejši narod, mej tem, ko je stal sred turških bojev, kmetjskih ustaj v 16. stoletju v prvih vrstah. Danes mora za vsako bitko prijeti, da si otme življenje; tedaj je imel vse stanove v svoji hiši jedine v prid začetka narodne literature in kulture, — za povzdigo politične moči, za razširjenje slovanske oblasti čez ves slovanski jug!

Utonilo je vse to. Ista katoliška cerkev, oziroma njeni duhovniki, ki so bili pred in po reformaciji gospodarsko in drugače mej Slovenci vodilni stan, imajo danes prvo besedo mej tem, v 16. stoletju in po junaških turških bojih, po možatih kmetjskih ustajah, po gmotno in duševno življenje preobraževalih verskih bojih toli svetlem slovenskim narodom! Le-ti pravijo, da znajo danes pisati in brati, in da zamorejo le oni narod rešiti in osrečiti. Če zgodovina kak nauk da, potem ga nam Slovincem daje ona 16. stoletja. —

Le žal, da se naši zgodovinarji ne upajo, te najsvetlejšje strani naše zgodovine v slovenskem jeziku in na podlagi zgodovine tedajnega gospodarstva pisati. Čehom jo je Palacky spisal, on jim je zbral, kar je preganjanju, zažiganju po katoliških duhovnikih v 16., 17., in 18. stoletju še kulturnih spominkov husitske dobe ušlo. To husitsko dobo imenuje Palacky vrhunec zgodovine češkega naroda in pravi: »Po svoji zgodovini in posebno po zgodovini svoje največje dobe se ima češki narod do zavesti kot narod povzdigniti, saj tudi v časih svojega najglobejega propada ni nehal, po tej veliki svoji zgodovini koprneti obračaje svoje oči na to sidro v pretečem potopu v 17. in 18. stoletju«. K. S.

Politični pregled.

Ministrska kriza. Sedanja vlada je padla in odstopi že tekom prihodnjih dni. To so povzročili Čehi s svojo obstrukcijo. Zadrževali so vse obravnave državnega zbora, tako da ta ni mogel ničesar rešiti. Vlada se je bila zavezala, da ne porabi več § 14., na drugi strani pa so Čehi z obstrukcijo onemogočili, da bi se »državne potrebe« dognale do novega leta. Najprej je vlada poskušala doseči, da bi se rok za parlamentarno rešitev »državnih potreb« podaljšal, a ker ogrska vlada v to ni privolila, mora vlada odstopiti. Ministrstvo odstopi že tekom teh dni, a na krmilo pride novo ministrstvo, ki bo tudi sestavljeno iz samih uradnikov nemškega mišljenja. Tudi to novo ministrstvo ostane samo nekaj tednov na krmilu. Mej tem se poskusi, doseči spravo mej Nemci in mej Čehi. Če se to posreči, se sestavi nova parlamentarna večina in se ustanovi novo stalno ministrstvo, v katerem bodo zastopani vsi narodi.

Državni zbor ni doslej skoro ničesar storil. To je povzročila češka obstrukcija. Čehi so pokazali, da znajo tudi oni to, kar znajo Nemci. Včeraj v sredo imel je državni zbor zadnjo sejo. Razide se po tej seji za dlje časa, morda za več mesecev. V tem se bo vladalo absolutistično, namreč s § 14.

Vojna v južni Afriki. Angleška država je danes največja na svetu. Mislilo se je, da je naravnost nepremagljiva, a v južni Afriki se je izkazalo, da temu ni tako. Angleži so mali kmetjski narod, Bure, izzvali. Hoteli so te preproste vrle kmete oropati njihove svobode in neodvisnosti, da bi se polastili njihovih rudnikov, v katerih so neizmerne množine zlata. Toda Buri so se dobro pripravili za vojno. Hrabri so, požrtvovalni in neustrašni. Komaj se je začela vojna, so obkolili mesta Ladysmith, Mafeking in Kimberley, tako da se ondotne angleške armade niso

mogle ganiti. Angleži so spravili tri druge armade na noge. Jedna je šla na zapad, a je bila pri reki Modder pobita. Druga se je lotila Burov v središču, a Buri so jo zvalili v neki precep in jo skoro uničili. Naposled pa je še največjo armado, ki je pod vodstvom doslej nepremaganega generala Bullerja hotela oprostiti oblegano mesto Ladysmith, zadela jednaka nesreča. Angleška armada je na celi črti premagana. Ponosni Angleži so tepeni, so popolnoma pobiti. Predno spravijo novo armado na noge in jo prepeljejo v južno Afriko, preteče še več mesecev. Sploh pa se misli, da nove armade niti skupaj ne spravijo, zakaj na Angleškem ni tako, kakor pri nas, da bi vsakdo moral biti vojak tam gre k vojakom le kdor hoče in zato so pri vojaki samo ljudje, ki drugod niso mogli dobiti zaslužka. S tako neizvežbano vojsko, če se tudi skupaj spravi, ne bodo Angleži veliko opravili in zato se prav lahko zgodi, da se bo za kmetjske Bure tako srečno začeta vojska končala s tem, da poženejo Angleže popolnoma iz južne Afrike.

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi. (Konec.) —

Društvenik, kateremu je namenjena hišica, je v ugodnih razmerah, da je že plačal na kupno ceno 200 gld. Toraj mu ostane še 800 gld. Ako plačuje najprej društvu po 10 gld. (na mesec), tedaj pride prvo leto 40 gld. na obresti in 80 na amortizacijo in v osmih letih pa je hiša njegova. Kje se pa dobi kakovi delavec v tako »ugodnih razmerah«, da bode plačeval po 10 gld. na mesec osem let skupaj. In kateri »delavski prijatelj« računi za stanovanje delavca 10 gld. na mesec?? Prosim, da mi ga navedete, če ne ostanete lažnik. Delavec, toraj vsaki mesec si pritrgaj od Tvojih 25—30 goldinarjev deset za hišico. Prej si imel pri rudniku prosto stanovanje, sedaj boš pa hlapčeval farovžu in vrhu tega moral plačati vsaki mesec 10 gld. In bodi bolan 2—4 mesece, res je, da za Te gre tisti čas iz rezervnega zaklada, za amortizacijske obroke. Čez koliko časa bodeš pa prišel potem šele na red in vso ostalo svoto zopet izplačal. Koliko Te stanejo zdravila in druge reči, koje moraš imeti, ako si bolan. Tvoji »krankišti« Ti ne pokrijejo vseh stroškov, kojih imaš o bolezni, toraj se moraš zadolžiti, hočeš ali nočeš. § 35. V kupno pogodbo se morajo sprejeti tudi sledeče določbe: 1. Član, ki namerava svojo od društva kupljeno hišo prodati, se zaveže najprej društvu v nakup ponuditi jo. Kdor bi tega ne storil, plača kazni 100 (sto) gld. na korist društvenega rezervnega zaklada. Ta določba velja 20 let po izplačanju kupne cene. 2. Član, kateri svojih obvez nasproti društvu ne spolnuje v predpisanih obrokih, izgubi po dvakratnem opominu, pismeno brez uspeha izraženem vse pravice. Ravnateljstvo dobi pravico hišo zopet prevzeti v popolno last društva, dotičniku pa izplača do tedaj vplačane amortizacijske obroke po odbitku 2% letnih obresti kupne cene za tisti čas, ko je bil ta član lastnik hiše. Ta pravica naj se vpiše v zemljiško knjigo pri prodaji hiše. Toraj Te lahko v enem tednu lahko dvakrat opomni in če ne moreš plačati, kar si prej

zaostal, zgubiš svojo tako zaželjeno hišico. Recimo, Ti si stanoval v njej 8 let. Ravnateljstvo ima pravico Ti odračunati, kolikor je sedaj hiša manj vredna in to po amortizacijskih obrokih, ki si jih plačeval vsaki mesec po 2 gld. (z obrestmi vred povprečno 5 gld. na mesec), to je 96 gld. v osmih letih in kupne cene si dal 100 gld. in v teh osmih letih si pa plačal obresti 303 gld. 10 kr. (ako bi bil denar na posojilu po 5%, kar pa lahko dvomimo, da se bode težko dobil 5% na posodo) 100 gld. kupne cene, 96 gld. amortizacije, skupaj 499 gld. 20 kr. Na hišo si dal do sedaj samo 196 gld. toraj dolguješ še 804 gld. ako bi stala hišica 1000 gld. Tako se ti bode manjšal kapital ter rastle obresti, da boš trikrat več obresti plačal, kolikor bode hišica vredna. Toraj bo najmanj izgubil 400 gld. Mar bi jih ne bilo škoda? Koliko bi Ti koristili na Tvoja stara leta! — Delavci! Lahko vidite, da jaz vas samo zato svarim, ker so mi vaše razmere prav dobro poznane, mislim, da bolje, kot pa Škerjancu. Moj namen ni zloben, kakor to vam pravi kapelan, ampak popolnoma odkritosrčno svarilo. Zato toraj vpoštevajte moje svarilo. Sedaj si lahko še pomaga, dokler kdo še ni zavezan.

»Radikalec«.

Domače in razne novice.

Zloraba šole. Naučno ministrstvo je pred kratkim izdalo prav umestno naredbo. Zaukazalo je, da se šola ne sme zlorabljati za politične, narodne ali verske agitacije. Ta vladna naredba je naperjena proti katehetom. Znano je, da je prav mnogo katehetov, ki skrajno malomarno izpolnjujejo svoje dolžnosti. Ko bi se učitelji ne potrudili, da popravijo, kar zamude katehetje, bi marsikje otroci niti očenaša ne znali. Zato pa je toliko več katehetov, ki šolske otroke zlorabljajo za politične in verske agitacije. Zlasti imajo navado, da porabljajo otroke za razširjanje klerikalnih časopisov in čudno! vzlic ministrskemu ukazu se vlada za to počenjanje prav nič ne briga.

Škofovi zavodi, za katere se zdaj po celi deželi berači in ubožno ljudstvo molze, se ne bodo sezidali v Ljubljani. Meščani ljubljanski so pametni ljudje. Oni ne marajo teh zavodov, in zato jih bo škof sezidal nekje pod Šmarno goro.

Značilna imenovanja. S kakimi uradniki nas vlada včasih osrečuje, to se je pokazalo zadnji čas na posebno imeniten način. Za sodnika v slovenskem Pliberku je bil imenovan neki Pirker, ki ne zna nobene slovenske besede. Za predsednika okrožnemu sodišču v Celju je bil imenovan zagrizeni nemški nacijonalec Wurms. Kakor smo čitali, živi ta mož v prešestvu. Njegovo življenje je torej tako, da bi se moral sodno kaznovati, mesto tega pa so ga naredili za prvega sodnika v celjskem okrožju. Za sodnika v Velikovu je bil imenovan mož, ki zna sicer slabo slovenski, pa je zato bil pri sodišču v Celju postavljen v nekam čudno luč. Ta sodnik, ki se imenuje Rothschedl, je bil v sodni preiskavi radi pregrehe proti pravici. Sodišče ga je oprostilo, toda razlogi, s katerimi je sodišče svojo razsodbo utemeljilo, so za človeka Rothschedla naravnost uničevalni. Za sodnika v slovenskem Velikovu je pa vzlic temu dober!

Katoliška cerkev na Kranjskem ima 13½ milijona goldinarjev premoženja. Cerkev je torej največji bogataš v naši deželi, a vzlic temu kliče v eno mer: Daj, daj, kmet nevedni!

Škofov harač. Sedel sem te dni v Kamniku v neki gostilni. Pogovarjali smo se o različnih stvareh, nazadnje smo prišli tudi na davek za škofov zavod. Tu se oglasi neki kmet: »Pri nas bomo pa morali, ko pridemo k izpraševanju, prinesiti vsak 20 kr. in to vsak odrasčen človek, kajti gospod fajmošter so rekli, da nobeden ne dobis povednega listka, kdor ne prinese denarja. Zdaj že tako komaj shajamo z davki, zdaj moramo pa še za ta prešmentani škofov davek plačevati; hudo je to, posebno ker je naša fara skoraj najbolj revna na Kranjskem«. Potem ga vprašam: »Mož, iz katere fare pa ste?« On pa mi odgovori: »Iz Stranj pri Kamniku«. Jaz sem se kar za glavo prijel, ko sem čul to govorico. Sedaj si pa mislite, gospod urednik, kakšna krivica se godi tem ubožkom, kateri že drugih davkov ne morejo plačevati.

Poštni stvari. Z novim letom se podraže dopisnice za jeden vinar, priporočnina za pismo pa za 6 vinarjev. Dosedanja dostavnina za pisma na deželi se odpravi.

Ivan Perdan †. Dne 4. decembra je umrl v Ljubljani znani narodni trgovec, deželni poslanec in predsednik trgovske in obrtne zbornice kranjske, Ivan Perdan v starosti 63 let.

Skrbite za ptiče. Vsled zime so ptički v veliki nevarnosti. Nedostaje jim hrane. V mestu skrbi vsaj društvo za varstvo ptičev nekoliko za te ljube živalice, a tudi drugo občinstvo naj jih ne pozabi. Še v večji meri je to potrebno na deželi, kjer vsled lakote in mraza leto za letom na tisoče ptic pogine.

Izpred porotnega sodišča ljubljanskega. Dne 4. decembra je bil krojaški pomočnik Feliks Slabina obsojen radi ropu na 6 let; postopač Jurij Wick iz Gorenje Avstrije pa radi tatvine na osem let. Dne 5. je bil E. Dilenaro iz Režije, tožen radi goljufije, oproščen in istotako je bila oproščena Ivana Žvan iz Srednje vasi, tožena radi detomora. Dne 6. se je vršila obravnava radi uboja proti Janezu Petkošu in M. Dobravcu iz Zaspas. Obsojena sta bila prvi na pet let, drugi na 5½ let. Isti dan je bil obsojen 17letni Anton Tomšič iz Kranja radi tatvine, na 5 let. Dne 7. je bil obsojen 43letni dninar Jurij Bergant iz Dvora, ker je ukradel kapuna in grozil ljudem z nožem, na 18 mesecev. Dne 11. je bil obsojen nekaj jako ugleden posestnik Alojzij Azbe iz Dolenčic pri Loki radi uboja svoje lastne žene, na 6 let v ječo. Dne 12. je bil 60letni Gregor Kobler iz Železnikov, tožen radi krive pri-sege, oproščen. Kovač Jože Korošec iz Mukovice pa radi uboja obsojen na 4 leta. Dne 16. je bil Fran Šubic iz Debenega obsojen radi uboja na štiri leta v ječo. Dne 14. in 15. se je vršila jako zanimiva obravnava. Obtožen je bil ljubljanski gostilničar Blaž Ravnik, da je 9. oktobra umoril in oropal Boštjana Žvana iz Gorij. Ravnik je tajil, a izkazalo se je po pričah, da je Žvana uprav zalezoval, da si v Kamniku ni zamazal srajce s svojo krvjo, kakor je trdil, da se je dotični dan bil z Žvanom peljal do Otoč, da je bil z njim pri Lukežiču v gostilni in šel od tod proti

Kamni gorici, da se je na potu umikal ljudem in da je potem, ko je bil Žvan umorjen, zbežal v Ljubljano. V preiskavi je Ravnik najprej tajil, da je bil z Žvanom na Gorenjskem, potem pa je priznal, da je bil. Lagal je, da so ga pravi ubijalci prepodili, on pa da je vse tajil, ker se je bal svoje žene ter v to svrhu tudi hotel podkupiti kondukterja Jugovica. Porotniki so Ravnika soglasno spoznali krivim in ga je sodišče obsodilo na smrt. Ko je bila sodba razglašena, je Ravnik vse priznal, in se je v njegovi hiši tudi dobil Žvanov denar. Drugih umorov, katerih se Ravnik dolži, ni storil.

Izpred tržaškega porotnega sodišča.

Dne 12. t. m. se je vršila v Trstu razprava proti Mihi Legiši, ki je dne 31. oktobra t. l. umoril svojega tovariša na delu, Frana Legišo. Omenjenega dne sta delala v kamnolomu v Nabrežini. Po dovršenem delu sta pila z drugimi gosti v neki krčmi. Že tukaj sta se začela prepirati. Na potu domov proti Cerovljam ju je Fran Zabrič spremljal, oziroma šel nekaj korakov pred njima. Naenkrat je slišal težek padec in glas Legiša: »Dosti! Pusti me živega, da vsaj enkrat še vidim svojo deco!« a Miha Legiša je odgovarjal: »Ne, ne pustim te. Ne boš jih videl več!« Zabrič je na to zbežal prestrašen ter hitel poklicat ženo Frana Legišo. Ubijalec je še tisti večer pripovedoval v domači vasi, da je ubil Legišo, ki da ni bil vreden družega, ker da ga je baje goljufal. Na truplu umorjenega so našli pet ran, prizadetih z nožem, vse so bile smrtno. Na razpravi se je obtoženec izgovarjal, da je bil vprašanega dne zelo pijan, in da se je moral braniti, ker ga je nasprotnik napadel, kar pa ni resnica. Miha Legiša je bil že kaznovan radi javnega nasilstva proti lastnim roditeljem. Porotnikom ste bili stavljeni 2 vprašanji: o umoru z namenom in eventualno o uboju. Ker so potrdili prvo vprašanje z 12 glasovi, je obsodilo Miho Legišo v smrt na vislicah.

Bolnica v Krškem, ta spomenik darežljivosti in plemenitosti gospe Hotschevarjeve, je bila dne 30. m. m. slovesno blagoslovljena in se odprla tekom prihodnjih dni.

Tatovi na triglavskem gorovju. Tatinski lovci in tudi drugi tatovi se prav pridno klatijo po Triglavu. Tatinski lovci hodijo čez Kredarico časih čudno našemljeni. Nekateri si počrtnijo obraze, drugi oblečejo ženska krila. Te dni so vlomili v triglavsko kočo na Kredarici. Odstranili so vrata, odprli omaro in pojedli in popili, kar so dobili. Vina je bilo v koči nad 30 litrov, pa je vse šlo po grlu tatinskih lovcev. Popili so tudi pivo in konjak ter snedli vse konzerve. Samo sardine so pustili, bodisi da niso znali škatljic odpreti, ali pa jim sardine sploh ne diše. Tudi lovski koči konzula Vetterja so ti tatovi obiskali. V jedni teh koč so mizo pone-snažili, drugo pa so kar do cela izpraznili. Odnegli so vso posteljno opravo in celo štedilnik. Orožniki so tem poštenjakom že prišli na sled. Nekaj sumljivih oseb je bilo že aretiranih.

Eksplodzija v Kandiji pri Novem mestu. Te dni je pri Štemburju eksplodiral aparat za razsvetljevanje z acetenom. Eksplodzija je bila tako močna, da so se zazibale tudi najoddaljenejšje hiše v Novem mestu.

Celjska policija je bila zadnji čas pri raznih sodnih obravnavah v Celju postavljena v jako čudno luč. Tako je bil posestnik Žimniak pred sodiščem dognal dokaz resnice, da celjska policija povodom izgrediv 8. avgusta ni storila svoje dolžnosti, da je videla počenjanje razgrajačev, a jim ni branila. In vendar se vlada ne gane, da bi policijo podžavila.

Nesreča. Dne 6. decembra so našli pri Loki v Novem mestu vtopljenega moža v Krki. Stal je pokonci v vodi. Pri sebi je imel 22 gld. in venec fig.

V Ameriko se je odpeljalo iz Ljubljane samo v mesecu novembru 188 oseb. To so tiste, za katere se ve, koliko jih je pa še, za katere se ne ve.

Grozovit oče. Šele sedaj se je izvedelo, da ima posestnik F. Fabčič v Podgriču v postojinskem okraju svojo 32letno umobolno hčer že več let kakor kako živino zaprto v hlevu. Reva je vsled tega in vsled slabe hrane telesno propadla. Stvar se je naznanila sodišču.

Mati, mučiteljica lastnih otrok, obsojena na vešala. Tekom 14 dnij se je pripetilo na Dunaju dvakrat, da so stali pred porotniki stariši, ker so mučili, trpinčili in pobijali svoje otroke. Delavec Hummel in njegova žena sta bila obsojena na smrt na vešalih. Nedavno pa je bila obsojena žena poštnega oficijala Kučere, Marija Kučera, tudi na vešala, ker je mučila in trpinčila svojo pastorko do smrti. Njen soprog je bil tožbe oproščen. Otroci so pričali vsi proti materi; vse je prav zversko trpinčila, tako da je Ana umrla vsled lakote in velikih telesnih poškodb.

Okus odločuje. Tisti del občinstva, ki še ni imel prilike spoznati s poskušnjo velikih prednostij Kathreiner-Kneippove sladne kave, jo smatra še vedno za navadno pražen ječmen, kakor so ga rabili na kmetih in za otroke v prejšnjih časih. V splošno korist se torej zgodi, ako se opozarja na to, da je Kathreinerjev izdelek prava sladna kava, katera sama in po pravici zasluži to ime. To namreč, da dobi Kathreinerjeva sladna kava po novoizumljenem proizvajanju z nekim izvlečkom iz kavinega sadu duh in okus bobove kave, je največ pripomoglo k temu, da se je ta izdelek udomačil in priljubil danes že po vseh državah, in postal potemtakem svetoven artikel prve vrste. Kathreinerjeva sladna kava se rabi večinoma kot primes k bobovi kavi. In v tej uporabi je prav izvrstna, ker zboljša njen okus, ga stori prijetnejšega in odpravi objednem njene zdravju škodljive lastnosti. Pa tudi bobove kave, močno skuhan in z mlekom in sladkorjem prirejena, ima Kathreinerjeva sladna kava izvrsten okus in jo otrokom in bolnikom že splošno zdravniško priporočajo. Zdrnuje priljubljeni okus bobove kave z jako važnimi zdravilnimi lastnostmi domačega sladnega izdelka, in ima veliko vrednost in nejednako prednost za vsacega prijatelja kave in posebno za vsako družino. Dobi se povsod, toda pristna samo v znanih izvornih zavrtkih in s podobo župnika Kneippa kot varnostno znamko in z imenom „Kathreiner“. Na to je treba posebno paziti, ker se imenuje slabše ponarejena kava večkrat napačno „Kathreinerjeva kava na vago“, katero se mora torej vselej iz lastne koristi odkloniti.

Poziv.

Ker je gosp. Rok Medvešek pravil, kakor piše „Rudeči prapor“ št. 33, od 1. decembra gosp. Mandelnu, „če pravi gosp. Jerin, da ni pisal omenjenega članka, tedaj naj pride k meni, jaz mu bodem povedal človeka, ki je bil navzoč, ko je pisal omenjeni članek“, ga s tem pozivljam, da naj pride in dokaže, da sem pisal znani članek v „Glasniku“, da sprejme razpisani stotak, ker sicer ga smatram za podlega lažnjivca in obrekovalca.

Z odličnim spoštovanjem

Leop. Jerin
rač. vod.

Loterijske srečke.

Gradec, 9. decembra.	24, 77, 80, 58, 33.
Lino, 16. decembra.	9, 14, 67, 70, 18.
Brno, 29. novembra.	72, 27, 32, 54, 58.
Dunaj, 9. decembra.	76, 28, 54, 90, 20.
Trst, 16. decembra.	31, 41, 54, 65, 66.
Praga, 6. decembra.	31, 17, 77, 29, 26.

Odgovorni urednik dr. Ivan Tavčar.

Tržne cene v Ljubljani

16. decembra 1899.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, 100 kg	9	—	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež, „	7	20	Surovo maslo, „	—	85
Ječmen, „	6	80	Jajce, jedno	—	04
Oves, „	6	20	Mleko, liter	—	08
Ajda, „	8	—	Goveje meso kgr.	—	60
Proso, „	9	50	Telečje	—	60
Koruza, „	5	80	Svinjsko	—	60
Krompir, „	2	50	Koštrunovo	—	36
Leča, „	12	—	Piščanec	—	45
Grah, „	10	—	Golob	—	20
Fižol, „	8	12	Seno, 100 kilo	—	280
Maslo, kgr.	—	90	Slama,	—	—
Mast, „	—	60	Drva trda, klfr.	—	740
Špeh svež, „	—	60	„ mehka, „	—	—

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo
pisarna v Šelenburgovih ulicah hiš. št. 3
v Ljubljani

sprejema in izplačuje večje hranilne vloge po 4½% obresti od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik, predsednik.

Kmetijska vinarska zadruga

v Vodnjanu v Istri

(Dignano, c. kr. drž. železnica)
priporoča

pristna vina

iz lastnih vinogradov, in sicer: črna in bela vina, refoskat, muškatele, rakijo v množini čez 3000 hektolitrov od 18 kr. in višje, postavljeno na postajo Vodnjan (Dignano).

Za veletržce po dogovoru cenejšje.

Za pristnost in solidno postrežbo se jamči.

Za ravnateljstvo:

A. M. Pujman.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

☛ Dobiva se povsod! ☛

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Moja **notarska pisarna** ne nahaja se več na Križevniškem (Valvazorjevem trgu), temveč

na Rimski cesti št. 7

I. nadstropje, nasproti gostilni Lojzeta Zajca.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1899.

Ivan Plantan, c. kr. notar.

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jok in Filadelfijo.

Koncesionirana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice št. 29 v Ljubljani.

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

☛ Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo. ☛

Zahtevajte povsod!

Dobiva se povsod!